

## Vzdělávací a kulturní centrum Broumov – revitalizace kláštera

Rekonstrukcí historických památek je v posledních letech věnováno stále více prostoru. Investuje se do nich i v době, kdy situace ve stavebnictví není nejlepší a objemy investic nejsou právě na nejvyšší úrovni. Revitalizace a renovace historických památek je proto pro společnost HOCHTIEF CZ, a. s. významným segmentem, který pro její hlavní stavební divizi představuje až čtvrtinu jejího ročního obrátu. Společnost získala své zkušenosti na řadě projektů, mezi které se řadí rekonstrukce Národní kulturní památky Památníku Vítkov, objektu Václavské nám. 9 či rekonstrukce 11 objektů na Zámeckém návrší v Litomyšli. V současnosti společnost realizuje rekonstrukci barokního komplexu Kuks na Trutnovsku či obnovu hospodářského dvora v Centru stavitelského dědictví v Plasích. Nejnovějším přírůstkem je projekt nesoucí oficiální název Vzdělávací a kulturní centrum Broumov – revitalizace kláštera.

Projekt zahrnuje rekonstrukci kláštera, jehož dnešní podoba je výsledkem vrcholně barokní přestavby (1726–1748) podle projektu Kiliána Ignáce Dientzenhofera. Celkově jde o pětinu objektu kláštera a klášterní zahrady, včetně staveb, které se v ní nacházejí.

Stavební práce na objektu kláštera jsou zaměřeny především na celkovou rekonstrukci vnitřních prostor. Jde zejména o vybudování nových rozvodů elektřiny, ZTI, plynu, vzduchotechniky. Dále pak zahrnují sanaci objektu od dřevomorky, nové skladby podlah a malby, repasi omítek a zdíva, kamenných a cihelných dlažeb, repasi historických dřevěných podlah, schodišť, dveří a repasi oken. V rámci restaurátorských prací jsou opravovány malby a fresky v prelaturě a knihovně kláštera.



*Klášter byl založen Benediktiny před rokem 1322. Současná podoba celého komplexu byla navržena a vystavěna převážně podle plánů K. I. Dientzenhofera v letech 1726–1748.*

Umělecko-řemeslně jsou repasovány barokní zámečnické prvky a kování. Ve východní části kláštera je budováno nové studio pro nahrávání historických skladeb z knihovny kláštera. Stavební práce – rozvody elektroinstalace, VZT apod. – jsou prováděny i ve sklepních prostorách, kde jsou uloženy Vamberecké mumie ze 17. a 18. století. Jejich ochraně je věnována zvláštní péče, vzhledem k jejich jedinečnosti. V další části kláštera je uložena unikátní kopie Turínského plátna z roku 1651, které stavbaři taktéž věnovali zvláštní péči. Na světě se nachází kolem 40 podobných kopií, broumovská se však řadí mezi nejzdařilejší a je jediná ve střední Evropě.

V rámci obnovy zahrady jsou rekonstruovány všechny stávající objekty. Vykáceny byly dožilé dřeviny, vysazena nová zeleň a vybudovány byly nové cesty tak, aby byla obnovena původní barokní koncepce zahrady. Zahrada se dočká i nové divadelní scény se zázeminím. Rekonstruovanými objekty jsou vstupní brána, centrální dům, objekt správce, vodárna, kuželník, skleník, kamenné oplocení, vnitřní zídka a schodiště. Restaurátorsky jsou opravovány některé omítky, truhlářské prvky, části kamenného oplocení, socha sv. Josefa, kašna a památník opata Jakuba.

### ARCHITEKTONICKÁ A STAVEBNĚ-TECHNICKÁ ŘEŠENÍ

Budova je v současné době ve stavu, který už dlouhodobě nevyovídá o jeho dřívějším historickém a architektonickém významu. Umělecké i technické hodnoty, které se v areálu bývalého kláštera za staletí jeho života nashromáždily, jsou nezanedbatelné. Klášter společně s klášterní zahradou je nejvýznamnější kulturní památkou v regionu Broumova. Současné prostory kláštera slouží částečně jako depozitáře, část je přístupná návštěvníkům v prohlídkové trase, jihozápadní křídlo ve 2. a 3. NP využívá Muzeum Broumova. Zbytek kláštera je nevyužívaný.

Předkládaný projekt řeší revitalizaci hodnotného objektu s ohledem na jeho historickou hodnotu. Hlavním cílem projektu je programová náplň v nevyužitých prostorech kláštera – vytvořit prostory pro vzdělávací a kulturní centrum, pro odbornou i laickou veřejnost.

Navrhované stavební úpravy jsou prováděny z větší části v momentálně nevyužívaných částech kláštera, které jsou dnes ve stavu neodpovídajícím jejich kulturnímu, historickému a architektonickému významu.

Nově navrhované využití daných prostor kláštera se snaží maximálně využít jedinečnou dispozici jednotlivých místností v klášteře. K objektu nejsou přistavovány žádné nové části, stavební úpravy probíhají pouze ve vnitřní dispozici objektu s ohledem na zachování vnějšího pláště budovy.

### ETAPA 1

V 1. NP vzniknou výstavní místnosti, technické místnosti, sociální zázemí pro návštěvníky výstavních místností, zázemí pro zaměstnance Vzdělávacího a kulturního centra Broumov (VKC Broumov) s vlastními toaletami, šatnou, denní místností, technické zázemí kláštera, bezstrojový výtah, zajišťující vertikální komunikaci v klášteře od 1. NP do 3. NP. Součástí stavebních prací je i stavba šachty pro jídelní výtah – ovšem bez instalace výtahu, osazeny budou pouze šachetní dveře. V mezipodlaží v západním křídle je navrženo pět výstavních místností.

Prostory 2. NP jsou využity pro hudební místnosti, společenskou místnost a výtvarné dílny. Součástí je i sociální zázemí, malá kuchyňka, technické místnosti. Ve středním traktu budou upraveny tři stávající prostory na výstavní.



*Pro broumovský klášter jsou zahájené stavební práce největší investicí za posledních více než sto let.*





Projekt řeší rekonstrukci podstatné části areálu broumovského benediktinského kláštera se záměrem vybudování Vzdělávacího a kulturního centra Broumov.

Ve 3. NP budou realizovány další výstavní místnosti a studovny. Součástí první etapy jsou rovněž stavební úpravy skladů, technických místností, sociálního zázemí, chodeb a schodišť.

Ve 4. NP (severozápadní věž) je navržena plynová kotelna. Přívod plynu do kotelny bude veden po fasádě objektu. Do krovu budou instalovány dvě strojovny vzduchotechniky. Veškeré prostory jsou navrženy s ohledem na stávající dispozici, ve snaze co nejméně minimalizovat bourací práce.

Rozdělení projektu na etapy vychází z původního projektu pro stavební povolení. Etapa 1 je navržena tak, aby byl umožněn budoucí rozvoj zbytku kláštera.

#### KAMENNÝ MOST

Oprava kamenného mostu je součástí první etapy. V rámci stavebních prací je navrženo odstranění a uskladnění stávající dlažby, včetně stávajících uličních vpustí, odstranění stávajícího násypu pod dlažbou, vytvoření zpevněného povrchu pro po odstranění dostatečně stávající vrstvy násypu, provedení drenáže pod pochůzkou plochou, nová hydroizolace na zpevněný povrch stávajícího násypu, opětovné zadláždění mostu původní dlažbou a osazení původních uličních vpustí. Opraveno bude stávající pískovcové zábradlí, včetně vrchní zákrytové desky a bude doplněno o chybějící části. Plánováno je i komplexní očištění stávajících pískovcových konstrukcí, doplnění a oprava kamenných oblouků mostu včetně jejich spárování a provedení tesařské konstrukce pod mostem, která zajistí bezpečné přecházení osob.

#### RESTAURÁTORSKÉ PRÁCE

Restaurátorský průzkum prokázal existenci několika fází malířských výzdob, od původních barokních po stávající hlínkové nátěry. Předkládaný návrh podává několik variantních řešení konzervování, dílčího restaurování a kompletního restaurování, která jsou zapracována do projektové dokumentace rehabilitace kláštera (1. etapa).

Prováděcí práce neporuší hodnotné historické omítky a malby pod stávajícími nátěry. Z toho důvodu bylo doporučeno použití klasických materiálů, jak při doplňování omítek, tak při výmalbě. Omítka a štuk bude nutné míchat z uleželého vápna bez příměsí cementu. Výmalba se (mimo restaurované plochy) bude provádět měkkým, málo pojeným krycím hlínkovým nátěrem, který lze snadno tónovat barevnou pastou. Vzhledem k paropropustnosti omítek bylo doporučeno použití penetračního nátěru ve slabé koncentraci. Výmalba ploch, kde bylo užito vápno, bude po očištění obnovena tónovaným modifikovaným vápenným nátěrem.



Pro doplňování omítek a výmalby budou použity klasické materiály používané v době, kdy se klášter budoval.

#### AKTUÁLNÍ STAV PRACÍ

K dnešnímu dni jsou dokončeny všechny hlavní bourací práce, drenáže, sanace proti dřevomorce, venkovní přípojky plynu a vodu, vnitřní páteřní rozvody ZTI, elektro (silnoproud, slaboproud, rozhlas. EPS), vyzdívky příček, výtahové šachty (osobní a jídelní), opravy trámů dřevěných stropů a podlah, betonové podlahy v sociálech, prkenné záklopy podlah (vč. zásypu keramickým kamenivem) a stropů.

Provádějí se a dokončují rozvody ZTI, VZTI, elektro, opravy stávajících omítek a drážek po instalacích vč. štukování, nové omítky pod obklady, broušení stávajících maleb, opravy oken a dveří, restaurátorské práce, zámečnické práce, venkovní přípojka kanalizace, zásypy stropů keramickým kamenivem v podkrovní.

Budou zahájeny obklady a dlažby v sociálních místnostech, betonáž podlah v chodbách pod dlažby, rozvody ÚT, opravy dřevěných schodišť, drobné opravy střechy a sanace mostu.

*Z podkladů INS spol. s r. o.,  
Projektový a inženýrský atelier,  
AED PROJECT, a. s. a HOCHTIEF CZ, a. s.  
zpracoval Bc. Vítězslav Fejfar,  
fejfar@konstrukce-media.cz*

#### Education and Culture Centre Broumov – Redevelopment of the Monastery

During last years, more and more space has been devoted to reconstruction of historical landmarks. There are investments in them even in the time when the situation in the building industry is not the best and volumes of investments are not on the highest levels. Redevelopment and renovation of historical landmarks is hence an important segment for HOCHTIEF CZ, a. s., they comprise up to one quarter of its annual revenue of the main building division. The company earned its experience in several projects which include reconstruction of the National cultural heritage: Monument in Vítkov, object on the Wenceslas Square No. 9, or reconstruction of 11 objects of Zámecké návrší in Litomyšl can be mentioned. Currently, the company is implementing reconstruction of the baroque complex Kuks in the Trutnov District, or renovation of a farm yard in the Construction Heritage Centre in Plasy. The latest project is the one bearing the official name: Education and Culture Centre Broumov – Redevelopment of the Monastery.